

Aviva Chomsky, »They take our jobs!« And 20 Other Myths About Immigration, Beacon Press (United States), Paperback, 2007, 192 str.

Najstarejša hčerka slovitega Noama Chomskega je profesorica zgodovine Latinske Amerike in področja Karibov ter koordinatorka za latinsko-ameriške študije na Salem State College v ameriški zvezni državi Massachusetts. Aviva Chomsky, podobno kot njen oče, svoja akademska spoznanja pripenja na vlogo aktivne levičarke in družbene kritičarke. Četudi njena razprava zadeva predvsem področje zahodne hemisfere, je njeno glavno sporočilo povezano z ultimativno težnjo po večji humanosti v celem svetu. Ob razkrivanju prepletajočih se vezi med preteklostjo in sedanjimi razmerami se skozi posrečen prikaz trka med različnimi interesnimi sloji ameriške družbe jasno izreka *za* solidarnost z Latinoameričani in *za* polne pravice imigrantov. Njeno analizo podpira temeljni argument, da družbena merila in predpostavke bistveno vplivajo na razmišljanje o fenomenu imigracij; za ponazoritev le-tega se že v izhodišču na kratko poigra z obče sprejetimi terminološkimi skovankami, ki hkrati zrcalijo in obnavljajo razumevanja določenih izrazov, kot izraz »prvi svet« v odnosu do »tretjega sveta«, »razviti« v odnosu do »nerazvitih« ipd.

V seriji krajših poglavij Aviva Chomsky razkriva najbolj razširjene mite, povezane z imigracijo ter zlasti revnejšimi latinskimi in karibskimi priseljenci v ZDA. Ti miti obtožujejo priseljence za primanjkljaj služb, nižanje plač, neplačevanje davkov, povečanje kriminala, odtok denarja iz države, jih obravnavajo kot grožnjo ameriški kulturi in standardu, na drugi strani pa prikazujejo ZDA kot velikodušno zatočišče enakih možnosti. Enega ključnih generatorjev za ohranjanje takšnih mitov vidi v preozkem spektru javnega obravnavanja kompleksne izseljenske problematike. Ta zlasti ne upošteva obeh plati globalizacijske medalje in daljnosežnosti posledic, ki jih ima kopičenje bogastva v rokah maloštevilnih, obenem pa v kolektivnem zgodovinskem spominu dovoljuje številne luknje, ki prezrejo večstoletno diskriminiranje določenih etničnih oziroma rasnih skupin; na tem mestu navede konkretne primere vključno z deportacijami, linčaji, izgoni, konfiskacijami premoženj, množičnimi sterilizacijami in drugimi oblikami evgenike ter kampanjami za rasno čistost. Aviva Chomsky pokaže, da je v deželi, ki je znano frazo »*vsiljudje so ustvarjeni enaki*« leta 1776 vključila v Listino o neodvisnosti, ustavno zagotovljena enakost pred zakonom pravzaprav že od začetka ameriške državnosti izključevalna.

Ključni problem negativnega gledanja na imigrante vidi v sistemu vertikalne klasifikacije rasnih oziroma etničnih skupnosti (z anglosaksonsko »raso« na samem vrhu), ki je v mehanizmu ameriške države kot tudi pri velikem delu ameriške družbe tradicionalno povezana z razumevanjem fenomenov imigracije in državljanstva. Selektivno dodeljevanje državljanstva, v katerem ima država monopol nad zakonodajo in izvršilnim birokratskim aparatom, je po njenem v dobi množičnih imigracij polpretekle dobe postal eden od pomembnejših dejavnikov izključevanja iz »družbe enakih možnosti«. Da pa državljanstvo še ne zagotavlja enakih pravic, so občutili zlasti »Afroameričani« in »Latinoameričani«, katerim pripisuje status drugorazrednih državljanov. Kljub ustavnim zagotovitvam o

enakosti pred zakonom v ozadju podeljevanja državljanstva še vedno delujejo vzvodi rasnega, etničnega in spolnega razlikovanja. Največje stopnje diskriminacije so bili vseskozi deležni »nebelci« oziroma tisti, ki so bili *označeni* za »nebele«. Vsebina te kategorije se je skozi čas spreminjala ter je priložnostno menjala barvo in obliko; tako so na primer med »nebelce« določeno dobo sodili tudi Armenci in Sirijci, zmedo v rasni klasifikaciji pa je ustvarjala celo zagorela polt priseljencev iz južne Evrope. Ost rasističnega kopja je bila približno do 1930 kot ljudstvom aziatskega porekla obrnjena proti »Hunom« in Slovanom, potem pa so te skupine »kar naenkrat« postale belske.

Domača v sferah ameriške oziroma globalne ekonomije, ameriškega prava in zlasti zgodovine ZDA Aviva Chomsky obelodani predsodke ameriških elit do »nebelih ras« in etničnih skupnosti, ki se v ameriški družbi najdejo pri dnu hierarhične lestvice. Vzoredno s tem razkriva vzvode podjetniških apetitov in političnega koristoljubja, ki jim grede predsodki do priseljencev kot ranljive in slabo plačane delovne sile zaradi težnje po čim večjem dobičku kot voda na mlin. Trdi, da sta rasistično in ekonomsko mišljenje pogosto dve plati istega kovanca. Za imperialistično ameriško politično elito, ki širi strah, manipulira javno mnenje s famo o imigracijski *krizi* in prilagaja politiko zaposlovanja tujih delavcev predvsem sebi v prid, so priseljenci odlično žrtveno jagnje. Imigracijo razume kot del prepletenega globalnega sistema, ki so ga sooblikovali zgodovinski dejavniki (zlasti kolonializem) in ekonomija.

»Imigracija je res problem, a ne v smislu, kot je ponavadi definiran. Imigracija je predvsem humanitarni problem. Ljudje zapuščajo svojo domovino, svoje družine, svoje načine bivanja in tvegajo svoja življenja. Kar je potrebno, je humanitarna rešitev.«

Izredno berljiv in lahkoten slog je bržkone izbrala zavedno, z namenom, da nagovori čim širše kroge ljudi in jih pozove k ponovnemu razmisleku o migracijah. Njena knjiga predstavlja svojevrsten izziv za razumevanje ameriške družbe skozi čas, saj z globalne prostorske in časovne perspektive prikazuje večplastnost pogosto protislovnega odnosa do priseljencev in priseljevanja nasploh. Aviva Chomsky nadene priseljencem nalepko *človek* in poudarja potrebo, da se jih obravnava kot posameznike. Zaradi aktualnosti diskusije o migracijah in njenih posledicah je možno njene argumente uporabiti tudi na slovenskem ali širše evropskem območju.

Urška Strle